

  <p data-bbox="327 250 671 277">UNIVERSITAT DE BARCELONA</p>	<p data-bbox="895 271 1305 300">Pla docent de l'assignatura</p> <p data-bbox="820 311 1353 344"><i>Pendent de revisió lingüística</i></p>

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Bases i Inicis del Desenvolupament

Codi de l'assignatura: 244012

Curs acadèmic: 2009-2010

Coordinació: MONTSERRAT MORENO ZAZO

Departament: Dept. Psicologia Evolutiva i de l'Educació

Crèdits: 6

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

Genèriques o transversals: 1. Raonar de manera analítica i crítica en relació amb continguts i situacions pròpies de la psicologia. 2. Organitzar i planificar les pròpies actuacions de manera eficaç i eficient per a l'assoliment de propòsits acadèmics i professionals. 3. Cercar, seleccionar i gestionar informació especialitzada de manera estratègica, fent ús de les diferents tecnologies i fonts d'informació. 4. Mostrar un perfil personal compatible amb l'actuació acadèmica i professional. 5. Conèixer i respectar els principis ètics que regeixen les actuacions dels psicòlegs. 6. Comunicar-se oralment i per escrit en l'àmbit universitari.

Específiques: 1. Detecció de necessitats: identificar i analitzar les demandes i les necessitats de persones o grups. 2. Avaluació: formular i contrastar hipòtesis sobre les demandes, els problemes o les necessitats dels destinataris; valorar, contrastar i prendre decisions sobre l'elecció dels mètodes, procediments de recollida de dades i instruments de mesura adequats en cada situació o context d'avaluació; elaborar i redactar informes sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis demanats. 3. Intervenció, assessorament, mediació i tractament: establir objectius realistes i elaborar un pla de treball que condueixi a establir-los; respondre i actuar amb flexibilitat, respecte i discreció en els contextos d'intervenció i assessorament psicològic. 4. Recerca: fer servir les diferents fonts documentals en psicologia; recollir, ordenar i classificar dades; prendre decisions de manera crítica; analitzar i interpretar les dades; difondre el coneixement derivat de la recerca. 5. Compromís ètic i de responsabilitat professional: conèixer, prendre decisions i actuar d'acord a les normes deontològiques de la psicologia; comprendre el concepte i les necessitats d'una pràctica psicològica basada en l'evidència com a garantia de responsabilitat professional.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Referits a coneixements

- Adquirir una concepció de la psicologia evolutiva com a disciplina bàsica que té un objecte d'estudi propi -els processos de canvi psicològic al llarg del cicle vital- i una dimensió aplicada en els diferents àmbits en els quals es poden plantejar necessitats de prevenció, assessorament, intervenció o optimització en relació amb els processos de desenvolupament psicològic.
- Adquirir una concepció àmplia, holística i oberta del desenvolupament, com a procés estretament vinculat a la socialització, la cultura, l'educació i l'aprenentatge.
- Conèixer les característiques fonamentals dels principals contextos en els quals té lloc el desenvolupament a la primera infància.
- Conèixer els principals marcs teòrics i metodològics per a l'estudi del desenvolupament, analitzant les seves principals aportacions i limitacions des d'una perspectiva integradora.
- Conèixer els principals processos i aspectes fenomenològics del desenvolupament psicològic als dos primers anys de vida, així com els factors que hi intervenen.

Referits a habilitats, destreses

- Aprendre a observar, analitzar i valorar les característiques del context familiar com a context de desenvolupament fonamental a la primera infància.
- Aprendre a buscar i seleccionar informació rellevant per a l'anàlisi, la comprensió i la intervenció sobre el procés de desenvolupament a la primera infància.
- Desenvolupar habilitats i estratègies d'estudi i treball individual i en grup cooperatiu.

Referits a actituds, valors i normes

- Desenvolupar una actitud favorable vers els treball en equip, mostrant actituds de rigor intel·lectual, respecte i col·laboració amb els companys de grup.
- Desenvolupar una actitud de reflexió crítica vers el propi coneixement i la pròpia formació com a professional de la psicologia i una actitud de disposició vers la formació permanent.
- Adoptar una actitud oberta a la interdisciplinarietat que promogui la relació de la psicologia del desenvolupament amb altres disciplines com la psicologia de l'educació, la psicologia de la instrucció, la psicologia social, la neurologia del desenvolupament o l'antropologia, així com actituds favorables a la col·laboració amb altres professionals o persones compromeses amb el desenvolupament infantil (psicopedags, educadors, pediatres, pares i mares, etc.).
- Adoptar una actitud procliu a complir els principis ètics per a la investigació i la intervenció professionals amb persones, en general, i amb infants, en particular.
- Desenvolupar una actitud reflexiva i crítica vers les condicions socioculturals i històriques en les quals té lloc el procés de desenvolupament humà.

Blocs temàtics de l'assignatura

1. TEMA 1: Processos de desenvolupament i processos educatius

- 1.1. L'objecte d'estudi de la psicologia del desenvolupament.
- 1.2. Concepte de desenvolupament i factors explicatius del canvi psicològic.
- 1.3. Desenvolupament, cultura, educació i escolarització. Els contextos del desenvolupament.
- 1.4. Metodologia d'estudi de la psicologia del desenvolupament: dissenys transversals, longitudinals i seqüencials.

2. TEMA 2: Les grans orientacions teòriques de la psicologia del desenvolupament

- 2.1. Controvèrsies en el estudi del desenvolupament.
- 2.2. Aproximació a les principals teories del desenvolupament.
- 2.3. Perspectives psicoanalítiques (Freud, Erikson).
- 2.4. Teories de l'aprenentatge.
- 2.5. La perspectiva ecològica de Bonfenbrenner.
- 2.6. La teoria de Piaget.
- 2.7. La teoria de Vygotsky.
- 2.8. Comparació i valoració de les diferents teories.

3. TEMA 3. Desenvolupament físic i psicomotor

- 3.1. Desenvolupament prenatal i característiques del nouat.
- 3.2. El procés de naixement.
- 3.3. Els reflexos: descripció i significació.
- 3.4. El plor i la son: significació neurològica i psicològica.
- 3.5. Desenvolupament físic.
- 3.6. To, postura, equilibri, locomoció, pressió i manipulació.
- 3.7. Implicacions psicològiques del desenvolupament motor primerenc.

4. TEMA 4: Desenvolupament cognitiu

- 4.1. Sensació i percepció: teories, mètodes d'investigació, capacitats dels nadons i desenvolupament posterior.
- 4.2. Processos bàsics d'aprenentatge: habituació, condicionament i imitació.
- 4.3. Memòria i atenció: reconèixer i recordar, capacitats dels nadons i desenvolupament posterior.
- 4.4. Intel·ligència sensoriomotora: diferenciació i coordinació d'esquemes

d'acció, esquemes simbòlics, desenvolupament de la permanència de l'objecte.

5. TEMA 5. Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

- 5.1. Desenvolupament de les emocions primàries i secundàries.
- 5.2. Emocions i desenvolupament social inicial.
- 5.3. Perfils temperamentals inicials i desenvolupament posterior.
- 5.4. Establiment i desenvolupament de l'afecció en bebès.
- 5.5. Teories de l'afecció.
- 5.6. Diferències individuals en la qualitat de l'afecció.
- 5.7. Factors que influeixen en el establiment de l'afecció i el desenvolupament posterior.
- 5.8. El concepte de si mateix.
- 5.9. De l'autoreconeixement a l'autoconcepte: un procés evolutiu.

6. TEMA 6. Desenvolupament de la comunicació i el llenguatge

- 6.1. Les dimensions d'anàlisi del llenguatge: fonologia/fonètica, morfosintaxi, semàntica i pragmàtica.
- 6.2. El context interpersonal del desenvolupament inicial de la comunicació i del llenguatge (formats d'atenció i acció conjunta; marcs interactius; parla adreçada a l'infant).
- 6.3. La comunicació prelingüística: evolució vocàlica i gestual al primer any de vida; la intencionalitat comunicativa.
- 6.4. Les primeres paraules.
- 6.5. L'explosió lexical i la parla telegràfica.

Metodologia i organització general de l'assignatura

- Treball autònom de textos bàsics amb pautes elaborades per l'equip docent.
- 3 sessions de tutoria individual.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

Avaluació única

Realització d'una prova escrita que es farà en un dia i horari determinat, dins del període que la Facultat estableixi, i consistirà en:

- Test (lectures obligatòries): 25 %.
- Preguntes obertes sobre el temari de l'assignatura: 25 %.
- Realització d'exercicis relacionats amb la Taula de desenvolupament psicomotor i l'escala HOME (anàlisi i valoració de protocols de la Taula de Desenvolupament Psicomotor; anàlisi i valoració de protocols de HOME; anàlisi de protocols de transcripció d'observacions d'acord amb un guió; anàlisi de casos; discussió de supòsits, etc.): 30 %.

Informe individual sobre cerca documental i estudi monogràfic d'un tema. 20%
Aquest informe recollirà el treball realitzat per l'estudiant al llarg del semestre i s'entregarà el dia de l'examen.

Fonts d'informació bàsiques de l'assignatura

Libre

Vygotsky, L. S. (1979). *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Barcelona: Grijalbo.

Triado, C. (1995). *Psicologia evolutiva*. Barcelona : Publicacions de la Universitat de Barcelona ; Bellaterra : Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona ; Vic : EUMO,

Schaffer, H. R. (1984). *Decisiones sobre la infancia*. Madrid: Aprendizaje Visor.

Palacios, J.; Marchesi, A. i Coll, C. (1999). *Desarrollo Psicológico y Educación, 1: Psicología Evolutiva*. Madrid: Alianza Editorial.

Kaye, K. (1986). *La vida mental y social del bebé*. Barcelona: Paidós.

Gassier, J. (1983). *Manual del desarrollo psicomotor del niño*. Barcelona: Toray-Masson.

Berger, K. S. i Thompson, R. (1997). *Psicología del Desarrollo: Infancia y adolescencia*. Madrid: Editorial Médica Panamericana.

Shaffer, D. R. i Kipp, K. (2007). *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid: Internacional Thomson Editores. (Bibliografía Fonamental).

(Bibliografía Fonamental)

Garton, A. (1994). *Interacción y desarrollo del lenguaje y la cognición*. Barcelona: Paidós.

Flavell, J. H. (1993). *Desarrollo cognitivo*. Madrid: Aprendizaje Visor.

Capítol

Basil, C. (1993). *El desenvolupament cognitiu i social*. A C. Triadó. (1993). *Psicologia*

Evolutiva. Vic: Eumo, pàg. 41-64.